

Arja Juvonen ps ym.

Lakialoite laiksi sairausvakuutuslain 10 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

PERUSTELUT

Tällä lakialoitteella esitetään, että myös henkilöllä, joka osallistuu vakavasti sairaan läheisensä saattohoitoon, olisi oikeus erityishoitorahaan. Erityishoitoraha on tarkoitettu korvaamaan lyhytaikaista tai tilapäistä ansionmenetystä, joka aiheutuu vakuutetun osallistumisesta lapsensa sairaudesta tai vammasta johtuvaan hoitoon tai kuntoutukseen.

Elämän loppuvaiheen asiantuntijatyöryhmän näkemyksen mukaan Suomessa olisi harkittava Ruotsin mallin mukaista lainsäädäntöratkaisua, jossa turvataan tuki henkilöille, jotka hoitavat vakavasti sairasta läheistään. Ruotsin sosiaalipalvelulain (socialtjänstlag, 2001:453) 5 luvun 10 §:n mukaan sosiaalilautakunnan on tarjottava tukea henkilöille, jotka hoitavat vakavasti sairasta läheistään. Sosiaalihallitus on laatinut kunnille lainkohdan soveltamisohjeen.

Työ- ja elinkeinoministeriön asettama kolmikantainen työryhmä on valmistanut Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/1158 vanhempien ja omaistaan hoitavien työ- ja yksityiselämän tasapainottamisesta ja neuvoston direktiivin 2010/18/EU kumoamisesta (työelämän tasapaino -direktiivi) edellyttämät muutokset Suomen työlainsäädäntöön. Direktiivi sisältää muun muassa uuden oikeuden viiden päivän omaishoitovapaaseen. Direktiivi saatettiin kansallisesti voimaan laeilla 14.1.2022/28 ja 14.1.2022/32. Omaishoitovapaata voidaan käyttää esimerkiksi saattohoidossa olevan omaisen hoitamiseen, mutta vapaan palkattomuus rajoittanee sen käyttöä merkittävästi.

Voimassa olevat säännökset sekä työ- ja virkaehtosopimukset mahdollistanevat virka- tai työvapaan myöntämisen jo nyt valtion, kunnan ja yksityisten palveluksessa oleville työntekijöille, mikäli työntekijä esittää luotettavan selvityksen (esimerkiksi lääkärinlausunnolla) saattohoitotilanteesta. Tällaisen vapaan saaminen palkallisena edellyttänee muutoksia sosiaaliturvalainsäädäntöön ja ehkä muihinkin säännöksiin. Asiaa voi verrata esimerkiksi sairausvakuutuslain (1224/2004) 10 luvussa säädettyyn erityishoitorahaan, joka on tarkoitettu korvaamaan lyhytaikaista tai tilapäistä ansionmenetystä, joka aiheutuu vakuutetun osallistumisesta lapsensa sairaudesta tai vammasta johtuvaan hoitoon tai kuntoutukseen. Vastaavalla tavalla sairausvakuutuslain 10 luvun 1 §:n 1 momenttiin voitaisiin tehdä seuraava lisäys.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

sairausvakuutuslain 10 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sairausvakuutuslain (1224/2004) 10 luvun 1 §:n 1 momentti seuraavasti:

10 luku

Erityishoitoraha

1 §

Erityishoitoraha

Erityishoitoraha on tarkoitettu korvaamaan lyhytaikaista tai tilapäistä ansionmenetystä, joka aiheutuu vakuutetun osallistumisesta lapsensa sairaudesta tai vammasta johtuvaan hoitoon tai kuntoutukseen taikka hänen osallistumisestaan vakavasti sairaan läheisensä saattohoitoon.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 27.5.2022

Arja Juvonen ps
Kaisa Juuso ps
Jukka Mäkynen ps
Ritva Elomaa ps